Bogdan Toma – artist popular

MELEAGURILE DIN INIMA MEA: ȚINUTUL PĂDURENILOR

Se spune că drumul de intrare în Ţinutul Pădurenilor, indiferent din ce parte ai veni, trece printr-o pădure. De aici, numele de „pădureni".

Ţinutul Pădurenilor se întinde între Valea Mureşului şi Ţara Haţegului, fiind situat în Munţii Poiana Ruscăi. Din punct de vedere administrativ, are în componenţă comunele: Bătrâna, Bunila, Cerbăl, Ghelari, Lelese, Lunca Cernii de Sus, Toplița și 3 sate din comuna Peştişu Mic, cu un număr total de 44 sate. Fiecare sat numără, în medie, 30-40 de gospodării, din păcate nu toate locuite.

Sunt strâns legat de majoritatea aşezărilor din acestă zonă, deoarece aproape în fiecare sat, îmi regăsesc rudenii, mai apropiate sau mai depărtate, şi voi aminti aici localităţile pădureneşti: Dumbrava (com. Peştişu Mic), Runcu Mare (com. Lelese), Poiana Răchițelii, Feregi (com. Cerbăl), Bătrâna (com. Bătrâna), Poienița Voinii (com. Bunila), Hăşdău (com. Toplița), ş.a.

În cele ce urmează, am să încerc să transpun în cuvinte ce înseamnă acest ţinut mirific pentru mine.

Înainte de toate, lumea pădurenilor este locul unde mi-am petrecut mare parte din copilărie, unde am învăţat să mă bucur de frumuseţea naturii şi de tot ceea ce ne oferă ea. Satele de aici, Dumbrava şi Runcu Mare mai ales, mi-au oferit o copilărie de neuitat: cu învăţături, cu jocuri, cu mers la vaci, cu mers la adunat fânul, cu strâns de prune, cu scos de cartofi, dar şi multe, multe năzbâtii. Dar, poate cel mai de preţ dar al copilăriei petrecute între pădurenii mei este prietenia legată atunci, care ne adună cu bucurie şi astăzi, la fel ca şi odinioară, spre a depăna amintiri.

În satele pădureneşti, cu ocazia nedeilor, am învăţat bătrânele jocuri, dar şi să privesc frumosul din simplitatea oamenilor. Îmi aduc aminte cu drag, cum la Nedee, noi, copiii, jucam mai la margine, spre a nu-i încurca pe cei mari, aflându-ne sub ochii „nanelor", care ne supravegheau în permanenţă. Aşa am deprins „Jocul de doi", deoarece numai cine ştia acest joc avea voie să intre în jocurile de grup: „Spicul de grâu", „Ardeleana" şi "Brâul pădurenesc". În foarte puţine locuri din ţară, am văzut oameni care să se bucure atât de mult de momentele când joacă. Pădurenii au un mod aparte de a-şi petrece. Atunci când joacă, parcă îşi rememorează momentele fericite ale vieţii, tresărind de bucurie la auzul unui taragot ce le cântă un brâu pădurenesc.

Aproape de fiecare dată când intru în arealul pădurenesc, mă încearcă aceleaşi emoţii pe care le trăieşti doar atunci când cunoşti un loc pentru întâia oară. Frumuseţea peisajelor, a unor locuri rămase parcă neatinse de mâna brutală a omului, virgine şi pure, îmi încântă privirea şi îmi bucură sufletul, oferindu-mi, în acelaşi timp, mândria de a putea spune: „Acesta este locul meu, ţinutul meu de unde provin, aceştia suntem noi, pădurenii"!

Adevărat, întreaga Românie este frumoasă, dar parcă tot mai drag îţi e la tine acasă, iar acest sentiment te face să exclami: „La noi, îi mai fain"! Cât am călătorit, nu am văzut nicăieri un apus de soare mai frumos ca la Poiana Răchițelii, o imagine de toamnă aidoma celei de pe Dealu' Cornetului, cu pădurea pigmentată în atâtea culori, o vale mai pitorească decât Valea Alunului, în lungul căreia, îşi deapănă firul drumul de marmură, unic în ţară, şi lista acestor vederi minunate ar putea continua. Prin urmare, mă pot declara îndrăgostit de frumuseţea meleagurilor din Ţinutul Pădurenilor!

Pe lângă pitorescul locurilor, ne putem mândri cu autenticitatea costumelor populare tradiţionale. Portul femeiesc, atât de colorat la fete, este unic în ţară şi apreciat în întreaga lume. Fiecare fată trebuia să îşi coase cât mai multe cămăşi, pentru a avea „de zestre". Era ruşine mare pentru o fată, dacă la sărbătorile de Paşte, nu purta o cămaşă nouă, cusută cu mâna ei. Portul femeiesc are o gamă cromatică adecvată fiecărei categorii de vârstă: la fetele nemăritate predomină culoarea roşie, în timp ce, la femeile în vârstă, se remarcă sobrietatea culorilor albastru şi negru.

La portul bărbătesc, culoarea albă este dominantă, straiele fiind mai puţin decorate cu motive, decât cele femeieşti. Reprezentativă pentru costumul bărbatesc al

pădurenilor este pălăria verde din fetru, fără de care, trebuie să recunosc, unele persoane nu mă identifică.

De-a lungul timpului, costumul pădurenesc a suferit unele mici modificări, influențele venite din zonele învecinate îmbinându-se perfect cu imaginația artistică locală. Apreciez faptul că, în prezent, mai există încă femei care știu să croiască și să coase cămăși populare sau alte elemente din costumul pădurenesc și nădăjduiesc că ele vor transmite aceste taine, pe mai departe!

Renumitul muzician și pasionat culegător de folclor, Bela Bartok, aprecia că folclorul din Ținutul Pădurenilor este unic și reprezentativ pentru întreaga Transilvanie. Tezaurul folcloric pădurenesc conține cântece ritualice de mare valoare, cu o vechime imemorială, tradiții și obiceiuri ce provin din timpuri îndepărtate. Așadar, bogăția folclorului nostru este încă un motiv de mândrie pentru pădureni și ar trebui să realizăm că acest patrimoniu imaterial, moștenit de la înaintași, ne aparține, ne identifică în lume și posedă un mare potențial de fructificare în plan cultural!

Îi mulțumesc Lui Dumnezeu că mi-a rânduit să pot reprezenta, prin cântec, acest ținut, micuț, dar special și unic în felul său! Nu m-aș vedea niciodată să îmbrac costumul altei zone folclorice ori să cânt altceva, decât ceea ce mă reprezintă.

Pentru mine, Ținutul Pădurenilor este „acasă", fiind acel loc inconfundabil din lume unde îmi regăsesc, de fiece dată, tihna și liniștea, departe de viața agitată a orașului. Aici, timpul are altă măsură, oferindu-ți răgazul de a te bucura de darurile simple ale naturii. În acest colț de rai, înveți să apreciezi lucrurile aparent mărunte ale vieții, dar atât de importante, la o analiză ulterioară. Deși se spune că Mapamondul este marcat de criză, este admirabilă verticalitatea și seninătatea oamenilor mai în vârstă de aici, pofta lor de viață, iar toate aceste lucruri îmi scot întrebări, la care, poate, doar trecerea anilor îmi va oferi unele răspunsuri. Lipsa confortului de tip urban, simplitatea în care trăiesc majoritatea pădurenilor, îi face pe aceștia să fie în deplină împăcare cu ei înșiși.

Ținutul Pădurenilor a oferit oameni de mare valoare, care ne-au „făcut fală", în țară și în lume, personalități atașate profund de zona obârșiilor. Emblematic pentru noi, a fost, este și va rămâne regretatul Drăgan Muntean, mult iubitul interpret de muzică tradițională din Ținutul Pădurenilor, veritabil „ambasador" al acestor locuri. Alte două personalități, plecate prematur din această lume, sunt Poantă Aron, fost rector al Universității din Petroșani, și Poantă Petru, afirmat atât pe tărâmul creației literare, cât și în domeniul criticii, membru marcant al Uniunii Scriitorilor din România. Cu siguranță, panoplia personalităților remarcate dintre pădureni însumează multe efigii exemplare, iar nouă nu ne rămâne decât să le mulțumim pentru toată cinstea!

Deși cu o populație mică, îmbătrânită, cu o tendință demografică, în ultimii ani, de scădere continuă, am încrederea și speranța că această zonă va renaște și că noi, tineretul de astăzi, ne vom întoarce mai des acasă, încercând să facem ceva, nu doar pentru folosul propriu, ci pentru întrega comunitate. De fapt, cred că aici este cheia reușitei: să devenim din nou o comunitate, să fim uniți, începând de la oficialități și până la cel mai mic copil. Avem un potențial uriaș, cuprinzând: turismul, drumețiile în natură, cultura populară tradițională, istoria, bisericile monument ș.a.

Gândindu-mă la viitorul zonei, îndrăznesc să spun, aici, pentru prima dată, că în calitate de reprezentant al Ținutului Pădurenilor, aștept mai mult de la oficialitățile locale, județene și naționale. I-aș îndemna să nu mai țină cont de faptul că suntem puțini sub raport numeric, ci să se aplece mai mult către zestrea noastră culturală, pentru că, deși puțini, avem o bogăție imensă a tradițiilor și obiceiurilor, cum rar au alții. Ar trebui înțeles că, de fapt, cultura tradițională este marca noastră definitorie și reprezentativă, ca și popor român, și nu alte lucruri, cu care suntem mult în spatele altor popoare!

Dragă Ținut Pădurenesc, dăruit și așezat de Dumnezeu pe aceste meleaguri, îți doresc să ai parte de trai bun și prosperitate, de oameni vrednici și uniți între ei, să fi cunoscut și apreciat în întreaga lume, așa cum ar trebui și să fi hărăzit cu oamenii care să te iubească!

(Fotografiile aparțin autorului).

